

Harkinnanvarainen moniammatillinen yksilökuntoutus Kumppanuustapaaminen

Keskiviikkona 10.12.2025 klo 8.00-9.00, Teams

Kela|Fpa[®]

Harkinnanvaraisen yksilökuntoutuksen auditoinnin havainnot v. 2025

Asiakkuusyksikkö

Laaturyhmä

Tarkastaja Anna Valtamo

Auditoinnin tarkoitus ja tavoitteet

- Järjestelmällinen ja riippumaton arviointi palvelun laadun varmistamiseksi ja kehittämiseksi.
- Auditoinnilla selvitetään, vastaako kuntoutuspalvelun tuottajan toiminta tehtyjen sopimusten, palvelukuvauksen sekä kuntoutustoimintaa ohjaavien lakien ja asetusten vaatimuksia.
- Auditoinnilla arvioidaan asiakaslähtöisen kuntoutusprosessin toteutumista.

Auditointihavainnot

Merkittävät poikkeamat

- Sopimuksen ja Kelan palvelukuvauksen vaateet eivät täyty.

Lievät poikkeamat

- Edellä mainitut vaateet täyttyvät osittain.

Kehittämisehdotukset

- Kehittävät edelleen palveluntuottajan toiminnan laatua.

Auditoinnin osa-alueet

- **Laadunhallinta:** laatutiedostot, asiakaspalautteet, prosessimittarit, omavalvonta.
- **Henkilöstö:** pätevyys, muutoksista ilmoittaminen, koulutukset, työnohjaus.
- **Tilat ja laitteet:** turvallisuus, laitteiden turvallisuus ja huollot, yksityisyydensuoja huomioitu.
- **Asiakasturvallisuus:** vakuutukset, ensiapuvalmius, menettelyohjeet erityistilanteissa.
- **Asiakkaan oikeudet:** tiedotus kuntoutuksesta, tietosuojan huomiointi, henkilötietojen käsittely, suostumukset, potilasasiakirjojen säilytys.
- **Kuntoutusprosessi:** asiakaslähtöinen kuntoutusprosessi, GAS.
- **Dokumentaatio:** kuntoutuspalautteen sisältö, kuntoutuspalautteen toimittaminen Kelaan ajallaan, käyntien dokumentointi, laskutus.

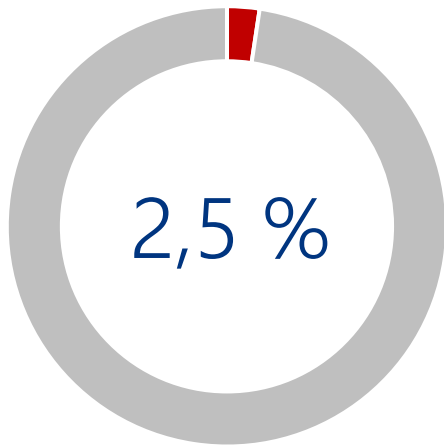
Harkinnanvaraisen yksilökuntoutuksen auditoinnit v. 2025

- Yhteensä tehty 7 auditointia
 - Tule-, reuma- ja yleissairaudet 4 kpl
 - Neurologiset sairaudet 2 kpl
 - Aistivammat 1 kpl

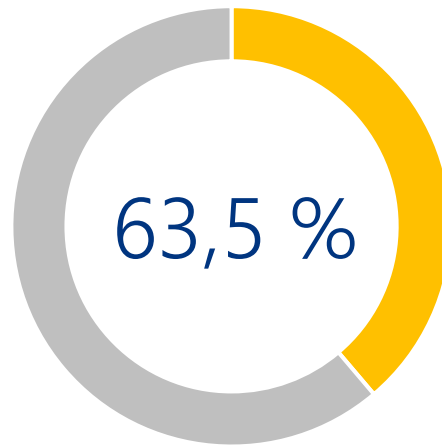
Havaintojen prosentuaalinen jakautuminen

Auditoinnilla havaittiin yhteensä 27 poikkeamaa ja 14 kehittämisehdotusta:

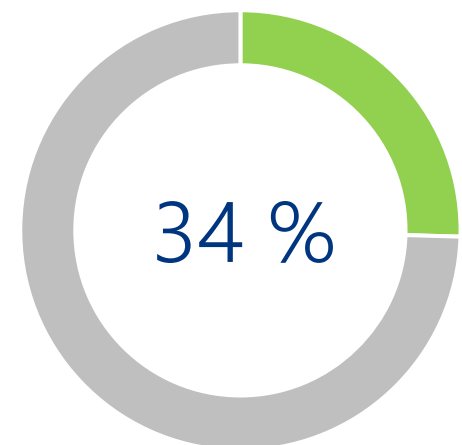
Merkittäviä poikkeamia 1 kpl

Lieviä poikkeamia 26 kpl

Kehittämisehdotuksia 14 kpl

Poikkeamat 27 kpl

Poikkeamat	Määrä
Moniammatillisen tiimin ohjaaman kuntoutuksen määrä alitti keskimääräisen ajan 5 tuntia/kuntoutuspäivä	6
Läheisen ohjelman määrä jäi alle palvelukuvauksen vaateen	4
Yksilöllisen ohjatun ohjelman määrä jäi alle 2-3 tuntia/kuntoutuspäivä	3
Asiakkaan loppukeskusteluun ei aina osallistunut omaohjaaja ja 1-2 moniammatillisen tiimin ammattihenkilöä	3
Omavalvontasuunnitelman seuranta puuttui	3
Alihankkijoita ei oltu ilmoitettu Kelaan	2
Tasoryhmään 2 kuuluvien asiakkaiden palvelutarvetason perustetta ei oltu kirjattu kuntoutuspalautteeseen	2

Keskimäärin
3,8
poikkeamaa
/auditointi

Lisäksi muutamia yksittäisiä poikkeamia

Kehittämisehdotukset 14 kpl

Keskimäärin 2 kehittämisehdotusta/auditointi:

Kehittämisehdotukset	Määrä
KU148-lomakkeen käyttöönotto	5
Dokumentaatio sisältäen mm. • Pakollisten mittareiden dokumentoinnin tarkentaminen • Ennakkoyhteydenottojen sekä välitehtävien dokumentaation tarkentaminen • Lomake KU5 kuntoutuspalauteen liitteeksi	5
Potilasasiavastaavan tiedot paremmin asiakkaiden saataville	2

Lisäksi muutamia yksittäisiä kehittämisehdotuksia

Vahvuudet 6 kpl

Keskimäärin 0,9 vahvuutta/auditointi:

Vahvuudet	Määrä
Palveluntuottajan laatutyö työ- ja toimintaohjeineen tuki asiakaslähtöisen kuntoutuksen toteuttamista	3
Palveluntuottajan ammatillinen osaaminen sekä työkokemus ja lisäkoulutukset tukivat asiakkaan kuntoutusprosessin toteuttamista	2
Palveluntuottajan tilat ja laitteet tukivat asiakkaan yksilöllistä kuntoutusprosessia	1

Jälkiseuranta

6 palveluntuottajaa tullaan jälkiseuraamaan:

Jälkiseurattava asia	Määrä
Moniammatillisen tiimin ohjaaman kuntoutuksen määrä asiakkailla	6
Läheisen ohjelman määrä	4
Omavalvontasuunnitelman seuranta	3
Loppukeskusteluun osallistujat	3
Tasoryhmän 2 palvelutarvetason perusteen kirjaus	2
Valinnaisten ammattihenkilöiden käyttö	1
Väli- ja seurantayhteydenottojen dokumentointi	1

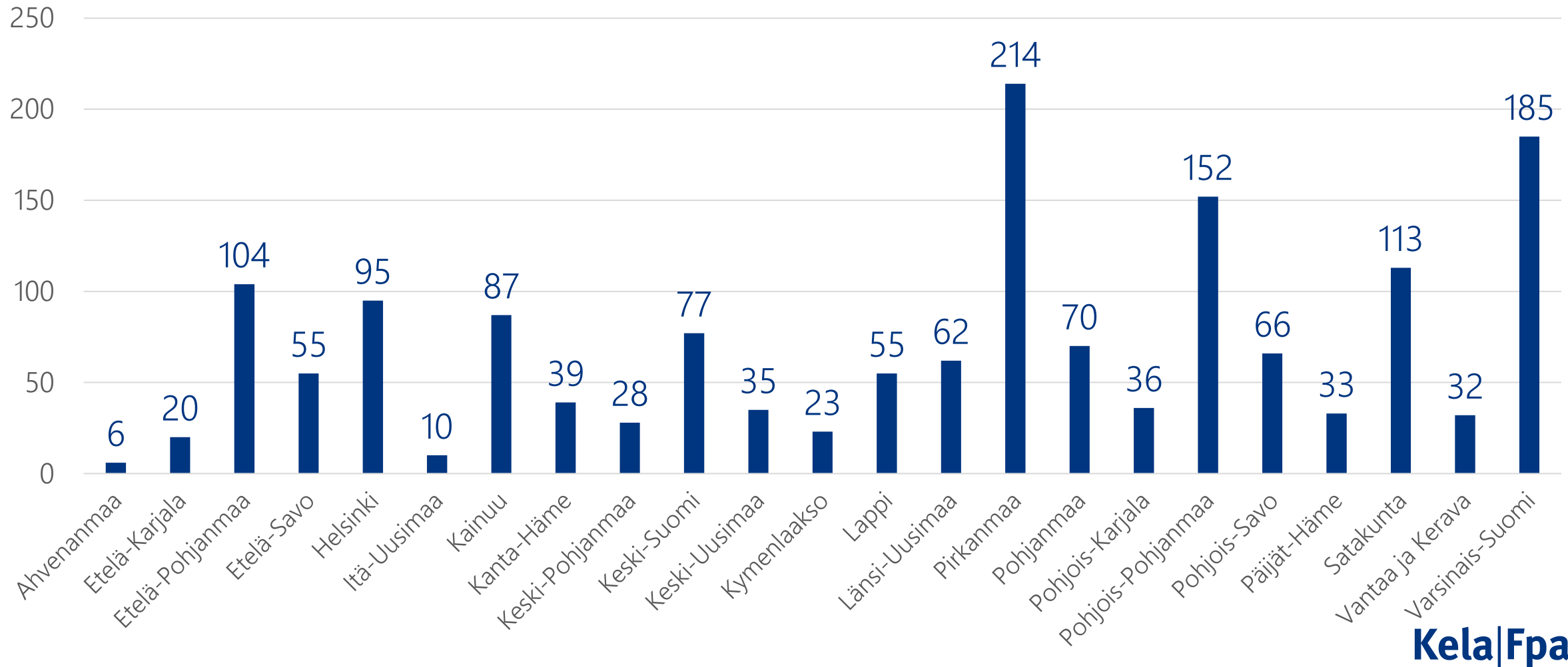
Ajankohtaista palvelujen asiakasmääristä ja hinnoista

Analyytikko Heli Sampolahti-Hänninen

Uudet asiakkaat ja hylkäävät päätökset

Palvelut	Uudet asiakkaat 1-10/2025 (% koko vuoden arviosta)	Vuoden 2026 asiakasmäärä- arvio	Hylkäävän päätöksen saaneiden henkilöiden lukumäärä 1-10/2025
Aikuisen			
• tule-, reuma- ja yleissairaudet	1658 (65 %)	2350	890
• neurologiset sairaudet	273 (61 %)	410	316
• kuulonäkövammat	17 (113 %)	20	15
• kuulovammat	66 (73 %)	80	12
• näkövammat	130 (65 %)	150	35
Lapsen ja nuoren			
• neurologiset ja yleissairaudet	54 (49 %)	80	47
• kuulovammat	5 (50 %)	10	0
• näkövammat	<5	10	<5

Aikuisen tule-, reuma- ja yleissairauksien yksilökuntoutuksen uudet asiakkaat hyvinvointialueittain 1-10/2025

Yleisimmät perusteet hylkäävälle päätökselle 1-10/2025

- Harkinnanvaraiseen yksilökuntoutukseen haki melko paljon sellaisia asiakkaita, joiden toimintakyky ei edellyttänyt laitospuolesta kuntoutusta (35 %).
- Paljon oli myös hakijoita, joilla
 - Kelan kuntoutus oli toteutunut äskettäin (27 %)
 - terveydentilaa koskevat tutkimukset olivat kesken (16 %)
 - hakemuksesta puuttuivat riittävät selvitykset (10 %).

Hintojen indeksitarkistus 1.1.2026 alkaen

- Kela tarkistaa sopimusehtojen mukaisesti harkinnanvaraisen yksilökuntoutuksen hintoja ja korottaa hintoja indeksikehityksen perusteella 1.1.2026.
- Päivitetyt hintaliitteet julkaistaan harkinnanvaraisen yksilökuntoutuksen verkkosivuilla joulukuussa 2025.
- Korotus koskee kuntoutusta, joka toteutetaan 1.1.2026 alkaen.
- Tiedote 27.11.2025: [Kela tarkistaa kuntoutuspalvelujen hintoja 1.1.2026](#)

Yksilökuntoutuksen toteuttamisesta

Suunnittelija Virpi Vaarala

Aiheita tänään

- Yksilötapaamiset järjestetään asiakkaan ja ammattihenkilön välillä, ei pienryhmä- tai parityöskentelynä.
- Ennakkokyselyistä: varmistetaan ennakkokyselyiden saavutettavuus kaikille asiakkaille.
- Muistattehan, että alihankkijoihin liittyvät tiedot tulee ilmoittaa Kelaan, [Yleiset sopimusehdot](#).
- Kuntoutusjaksolla tapahtuva asiakkaiden ohjaus erilaisten etuuksien ja palveluiden pariin:
 - Kuntoutuksessa annetaan tietoja mahdollisista etuuksista ja palveluista, joita asiakas voi seuraavalla terveydenhuollon käynnillään kysyä. Asiakkaan on hyvä tietää, että mainitut etuudet ja palvelut edellyttävät usein terveydenhuollon erillistä arviota. Osa etuuksista ja palveluista on ehkä terveydenhuollossa asiakkaan kohdalta jo tarkistettukin aiemmin.
- Omakuntoutus ja omavalvontasuunnitelma – erilliset diat näistä.

Omakuntoutus

- Omakuntoutus on asiakkaan omatoimisesti toteuttamaa harjoittelua ja toimintaa, joka on
 - asiakkaan ja ammattilaisen yhdessä suunnittelemaa ja ammattilaisen seuraamaa
 - yksilölliseen kuntoutumistarpeeseen soveltuvaa ja näyttöön perustuvaa.
- Omakuntoutus on uusi tapa hahmottaa asiakkaan aktiivisuutta ja osallistumista edistävää toimintaa kuntoutuksessa.
- Kelan kuntoutuksessa on useita toimintatapoja, jotka ovat omakuntoutusta, kuten kotiharjoittelu ja välitehtävät.
- Omakuntoutus voi edistää kuntoutuksen tuloksellisuutta sekä asiakkaan itseohjautuvuutta ja sitoutumista kuntoutukseen.
- Omakuntoutusta on [tutkittu Kelassa](#) vuosina 2023–2024 ja laadittu [Opas omakuntoutuksen käytännön toteuttamiseen](#).
- [Omakuntoutus Kelan järjestämässä kuntoutuksessa –seminaaritalenne](#) (2024)
- [Omakuntoutuksesta yksilön hyvinvoinnin hallintaan –työpaperi](#) (2022)

Palveluntuottajan omavalvonta

- Valvontalaki velvoittaa julkisia ja yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia:
 - laatimaan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman
 - Valvira on julkaissut omavalvontasuunnitelman laatimisesta ja seurannasta määräyksen, joka astunut voimaan 15.5.2024. Määräyksessä annetaan myös ohjeistusta suunnitelman sisällöstä ja julkaisemisesta. Lue lisää [Omavalvontamääräys on julkaistu | Valvira](#)
 - [Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan omavalvonta | Valvira](#)
 - Omavalvontasuunnitelmassa kuvatun toiminnan toteutumista on seurattava ja sen perusteella tehtävät muutokset on julkaistava neljän kuukauden välein
 - laatimaan vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelman, mikäli se antaa palveluja useammassa kuin yhdessä palveluyksikössä.
- Kela seuraa palvelunjärjestäjänä palveluntuottajien omavalvonnan toteutumista. Palveluntuottajan tehtävänä on varmistaa, että se toteuttaa omavalvontaa valvontalain edellyttämällä tavalla. Lue lisää [Omavalvonta | Tietoa Kelasta | Kela](#).

Ennakkokysymykset

1/3

Kysymys: Kuntoutusjakson 1. osuus on toteutunut ja laskutettu palvelutarvetaso 1 mukaisesti, koska asiakas on tarvinnut henkilöstöltä ko ajankohtana vain vähäistä apua ja ohjausta, eikä ko ajankohtana ole ollut laaja-alaista kuntoutustarvetta. Asiakkaan etenevä neurologinen sairaus on huomattavasti edennyt 1. osuuden ja 2. osuuden välillä ja tullessa toiselle osuudelle asiakkaan avun tarve on lisääntynyt huomattavasti ja kuntoutusjakso toteutui erityisen moniammatillisesti asiakkaan laaja-alaisen kuntoutustarpeen vuoksi. Nykyisen Kelan ohjeistuksen mukaan 2. osuuden laskutus tulee tapahtua edelleen palvelutarvetaso 1 mukaisesti vaikka todellisuudessa kuntoutus on toteutunut palvelutarve 2 mukaisesti. Kelan kuntoutuspäätökset ovat nykyisin voimassa 18 kuukautta ja kun kyseessä on etenevä sairaus, asiakkaan toimintakyky ja kuntoutustarve saattaa nopeastikin muuttua eri kuntoutusosuuksien välisenä aikana. Voisiko kuntoutusjakson laskuttaa aina toteutuneen palvelutarvetason mukaisesti riippumatta siitä, minkä palvelutarvetason mukaisesti aiempi osuus on laskutettu?

Vastaus: Palvelukuvauksen mukaan palvelutarpeen tasoa voi tarkoittaa asiakkaan ensimmäisen kuntoutusjakson aikana, mutta ei enää sen jälkeen. Pääsääntö on, että taso/hinta määritellään samaksi koko kuntoutuksen ajaksi. **Jos kuitenkin asiakkaan toimintakyky olennaisesti heikkenee kokonaisuuden aikana,** voi palvelutarpeen nosto olla poikkeuksellisesti mahdollinen loppujaksojen osalta. Näissä tilanteissa palveluntuottaja perustelee palvelutarpeen noston kesken kuntoutuksen kuntoutuspalautteeseen ja on tarvittaessa Kelaan yhteydessä.

Ennakkokysymykset

2/3

Kysymys: Tehdäänkö lyhyt palaute KU 148 lomakkeelle vai muulle vapaamuotoiselle kuntoutuspalaute pohjalle?

Vastaus: Lyhyt kuntoutuspalaute tehdään mielellään KU148-lomakkeelle. Näin varmistamme lomakkeille nopeamman käsittelyn automaattiskannauksessa.

Ennakkokysymykset

3/3

Kysymys: Onko ensi vuoden moniammatillisessa harkinnanvaraisessa yksilökuntoutuksessa yläikäraja 67 vuotta?

Vastaus: Ei ole. Aikuisen harkinnanvarainen yksilökuntoutus on tarkoitettu yli 18-vuotiaalle. Lasten ja nuorten yksilökuntoutus on alle 18-vuotiaille, tai erityistilanteissa 18-25 –vuotiaille.

Tapaamisessa esitetty kysymys

Kysymys: Kysyisin sellaista, että kun jokaisella jaksolla on mahdollista tehdä max. 5 h etäkuntoutusta. Onko sillä väliä onko se etäosuus ennen vai jälkeen lähijaksoa? Voiko myös viimeisen jakson jälkeen olla myös etävastaanottoja? Ja miten silloin lasketaan seurayhteydenotto? Jos tekee etävastaanottoja vielä viimeisen jakson jälkeen niin pitääkö silti seurantayhteydenotto tehdä 2-3 kk viimeisen lähijakson päättymisen jälkeen?

Vastaus: Palvelukuvauksen mukaan osan harkinnanvaraisesta yksilökuntoutuksesta voi toteuttaa etäkuntoutuksena asiakkaan (ja hänen läheisensä) arjessa. Etäkuntoutuksen soveltuvuus arvioidaan asiakkaalle aina yksilöllisesti ja varmistetaan, että hänellä on riittävästi osaamista kuvapuheluihin osallistumiseen. Palveluntuottajan on varmistettava, että asiakkaan kasvokkainen kuntoutus sekä etäkuntoutus toteutetaan niin, että siitä muodostuu asiakkaalle tavoitteellinen ja yhtenäinen kuntoutuskokonaisuus.

Etäkuntoutusta voi toteuttaa ennen kuntoutusjaksoa, kuntoutusjaksojen välissä ja viimeisen kuntoutusjakson jälkeen. Seurantayhteydenotot tehdään viimeisen toteutuneen kuntoutusjakson jälkeen (1–2 kpl). Tarkempia lisätietoja etäkuntoutuksen toteuttamisesta ja määrästä sekä laskuttamisesta löytyy palvelukuvauksista ja hintaliitteistä: [Harkinnanvarainen yksilökuntoutus ja palveluntuottajaksi rekisteröityminen | Kumppanit | Kela](#)

Ratkaisutyön terveiset

Vastaava suunnittelija Kati Salonpää

Asiakkaan kuntoutustarpeen arviointi

- Kuntoutuspäätöstä tehtäessä asiakkaan kuntoutustarvetta ja kokonaistilanne arvioidaan aina kokonaisvaltaisesti ICF-luokitus huomioiden.
- Päätöksenteossa huomioidaan asiakkaan hakemuksen ja B-lausunnon lisäksi muu Kelassa käytettävissä oleva tieto; mahdolliset Kelan myöntämät muut etuudet (vammaisetuudet, sairauspäivärahat, työkyvyttömyyseläkkeet ym.) ja asiakirjat, aiemmat kuntoutuspalautteet ja -päätökset, muutoksenhakuasiat, yhteydenotot, asiakkaan toimittamat lisäselvitykset.
- Lisäksi kokonaisuutta yleensä täydennetään asiakasta haastatteleamalla ja tarvittaessa asiantuntijalääkäreitä konsultoimalla.
- Muun muassa näiden tietojen pohjalta arvioidaan edellytykset kuntoutuksen myöntämiseen ja tehdään päätös soveltuvasta, tarkoituksenmukaisesta ja oikea-aikaisesta palvelusta ja sen kestosta.

Asiakkaan kuntoutustarpeen ja kuntoutuksen keston arviointi

- Kelaan tulee jonkin verran pyyntöjä asiakkaan kuntoutuspäätöksen jatkamisesta
 - Asiakkaalle myönnetty yksilökuntoutus 5 vrk sopeutumisvalmennuksena, toivotaan 15 vrk.
- Asiakkaan kuntoutustarvetta ja kokonaistilanne arvioidaan aina kokonaisvaltaisesti kuntoutuspäätöstä tehtäessä.
- Lähtökohtaisesti jos kuntoutus on myönnetty 5 vrk mittaisena, on arvio tehty päätöksenteon yhteydessä ja 5 vrk arvioitu asiakkaan tilanteessa tarkoituksenmukaiseksi ja riittäväksi. Perusteita päätöksen tarkistamiseen ei ole.
- Ratkaisijoiden koulutuksessa on käyty läpi tilannetta esim. näkö- ja kuulovammaisten asiakkaiden osalta, joiden kohdalla sairaus aiheuttaa yleensä laaja-alaista haittaa siinä määrin, että 15 vrk yksilökuntoutus on usein perusteltua.

Kuntoutussuositus yksilökuntoutuksen jälkeen

- Jo asiakkaan ensimmäistä kurssihakemusta käsitellessä arvioidaan asiakkaan kuntoutustarve kokonaisvaltaisesti. Asiakkaalle myönnetään sairaustilanne huomioiden ajantasaiseen kuntoutustarpeeseen parhaiten vastaava kuntoutus.
- Valitsemalla tarkoituksenmukaisin kuntoutuspalvelu asiakkaan yksilölliseen tilanteeseen pyritään ennaltaehkäisevästi siihen, ettei asiakkaan tarvitse toistuvasti hakea eri kursseja yksittäisiin sairauksiin, jos eri kuntoutustarpeet ovat jo ensimmäisen hakemuksen kohdalla tiedossa.
- Yksilökuntoutuksessa asiakkaan tilannetta pyritään tukemaan kokonaisvaltaisesti, eikä yksilökuntoutuksen myöntämisen jälkeen uusi kuntoutus (esim. kurssi) yleensä ole perusteltua, eikä tarkoituksenmukaista.
- Kuntoutus voidaan poikkeustapauksissa myöntää uudelleen ainoastaan tilanteessa, jossa asiakkaan työ-, toimintakyky tai muu elämäntilanne on sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi olennaisesti muuttunut edellisen kuntoutuksen päättymisen jälkeen, eikä aiemmalta kuntoutusjaksolta saadun tiedon ja ohjauksen voida katsoa olevan enää vaikuttavaa asiakkaan elämäntilanteessa.

Asiakkaan ohjaaminen

- Rekisteröitymismenettelyssä olevissa palveluissa rekisteröidyn palvelun asiakasmäärän seuranta on palveluntuottajan vastuulla. Aiheesta on annettu [1.10.2025 tiedote palveluntuottajille](http://www.kela.fi/ajankohtaista/rekisteroidyn-palvelun-asiakasmaaran-seuranta-palveluntuottajan-vastuulla) Kelan verkkosivuille (<http://www.kela.fi/ajankohtaista/rekisteroidyn-palvelun-asiakasmaaran-seuranta-palveluntuottajan-vastuulla>)
- Jos palveluntuottajan asiakasmäärä on täynnä, Kela tekee asiakkaan kuntoutuspäätöksen toiselle palveluntuottajalle. Palveluntuottajan tulee itse seurata ilmoittamansa asiakasmäärän täyttymistä ja tarvittaessa nostaa asiakasmääränsä.
- Kaikissa Kelan harkinnanvaraisen kuntoutuksen palveluissa asiakas valitsee palveluntuottajan.
- Kelan velvollisuus on kohdella sekä asiakkaita että myös palveluntuottajia asiakasohjautumisen osalta tasapuolisesti.
- Ratkaisutyössä ohjaamiseen on muistutettu kiinnittämään erityistä huomiota, että tasapuolisuus ja puolueettomuus säilyy. Tämä on tärkeää myös palveluntuottajien tasapuolisten toimintaedellytysten osalta.

Tietoa Kelan kuntoutuksesta

- [Harkinnanvarainen yksilökuntoutus ja palveluntuottajaksi rekisteröityminen | Kumppanit | Kela](#)
- [Kelan kuntoutuspalveluiden sivut yhteistyökumppaneille](#)
 - [Palveluntuottajien koulutustilaisuus 22.1.2026](#)
 - [Kuntoutuksen tapahtumat ja koulutukset](#)
 - [Koulutukset ammattilaisille](#)
 - Ajankohtaista, palvelukuvaukset, tietoa kuntoutukseen ohjaamisesta, kuntoutuksen kehittäminen.
- [Kelan kuntoutuksen sivut henkilöasiakkaille](#)
- [Terveysinfo uutiskirje](#)
 - Terveystieteiden ammattilaisille.
- [Kelan verkkokoulu](#)
 - Yhteistyökumppaneille ja opiskelijoille.
- [Kelakanava - YouTube](#)
- [Elämässä.fi](#)
- [Kelan tietotarjotin](#)
 - Tilastotietoa Kelasta ja ajankohtaista [hankkeista](#)
 - [Tutkimusblogi](#).

Yhteystietoja

- kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi - Kelan kuntoutuksen palvelukuvauksiin ja niiden tulkintaan liittyvät kysymykset
- kuntoutus.rekisteroituminen@kela.fi - rekisteröitymiseen tai rekisteröitymisjärjestelmään viettäviin tietoihin liittyvät kysymykset
- Viranomaislinja p. 020 692 235 palvelee ma–pe klo 9–15.
- kuntoutus_tulkkaus@kela.fi - kuntoutuksen tulkkaukseen liittyvät kysymykset
- tilastot@kela.fi - tilastoihin liittyviä kysymyksiä
- tulos@kela.fi - kuntoutuksen hyödyt ja tuloksellisuuden raportointi

Seuraava tapaaminen

Seuraava kumppanuustapaaminen järjestetään joulukuun alussa 2026, tarkempi päivä ilmoitetaan syksyllä verkkosivuilla.

Buriid
juovllaid!

Hyvää joulua!

God
jul!

Merry
Christmas!

Pyereh juovlah!

Šiõgg rosttov!

Kela|Fpa[®]